Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/MMVS/BcD/053/25
Názov predmetu	Teórie a prax komunálnej politiky
Rozsah	2P
Počet kreditov	3
Vyučujúci	doc. PhDr. Martin Švikruha, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Predmet je ukončený na základe priebežného hodnotenia na úrovni 20% v rámci aktívnej účasti na hodinách a vypracovania zadania na stanovenú tému na úrovni 80% celkového hodnotenia.
Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56%.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

Po absolvovaní predmetu študent:

• vymedzí základné pojmy komunálnej politiky a vysvetlí jej postavenie vo vzťahu k politike a verejnej politike;
• charakterizuje teoretické východiská komunálnej demokracie a vybrané politologické prístupy ku skúmaniu komunity, miestnych záujmov a vzťahov medzi obyvateľmi;
• vysvetlí právne východiská miestnej samosprávy vrátane súvislosti medzi teóriou prirodzeného práva, právom na samosprávu a pravidlami fungovania obcí;
• analyzuje, ako územné, demografické, sociálne a ekonomické podmienky ovplyvňujú priority a možnosti rozhodovania miestnych samospráv;
• rozlišuje zastupiteľské a participatívne formy komunálnej demokracie a posudzuje možnosti zapájania obyvateľov do rozhodovania o miestnych záležitostiach;
• identifikuje aktérov komunálnej politiky a objasní ich úlohu pri formulovaní miestnych priorít, rozpočtovom rozhodovaní a zabezpečovaní verejných služieb;
• na príklade samosprávy, v ktorej žije, identifikuje a analyzuje vybraný problém komunálnej politiky, pričom prepája teoretické poznatky s miestnymi podmienkami a dostupnými informáciami;
• samostatne spracuje a odborne prezentuje zistenia o vybranom miestnom probléme, vecne zdôvodní jeho význam a reaguje na otázky v diskusii, čím rozvíja analytické myslenie, argumentáciu a kultivovaný ústny prejav.

Stručná osnova predmetu

1. Úvod do štúdia predmetu a terminologické vymedzenie kľúčových pojmov Prednáška predstaví predmet skúmania komunálnej politiky a vymedzí základné pojmy potrebné na porozumenie politickým procesom na miestnej úrovni.
2. Teoretický rámec komunálnej politiky

Prednáška objasní vzťah medzi politikou, verejnou politikou a komunálnou politikou a charakterizuje komunálnu politiku ako súčasť tvorby a uskutočňovania verejných politík.
3. Politologické východiská komunálnej politiky I. – komunálna demokracia Prednáška priblíži teoretické východiská komunálnej demokracie so zameraním na miestne politické rozhodovanie, zastupovanie záujmov a účasť obyvateľov na správe obce.
4. Politologické východiská komunálnej politiky II. – politologické teórie komunity Prednáška predstaví vybrané teoretické prístupy k skúmaniu komunity a vysvetlí význam miestnych väzieb, identity a spoločných záujmov pri formovaní komunálnej politiky.
5. Právne východiská komunálnej politiky
Prednáška objasní súvislosť medzi teóriou prirodzeného práva, právom na miestnu samosprávu a právnymi pravidlami upravujúcimi činnosť obcí.
6. Priestorová dimenzia komunálnej politiky
Prednáška sa zameria na význam územia, sídelnej štruktúry a priestorových rozdielov pre organizáciu samosprávy a riešenie miestnych verejných problémov.
7. Sociálna dimenzia komunálnej politiky
Prednáška priblíži vplyv demografickej a sociálnej štruktúry obyvateľstva, miestnych potrieb a vzťahov medzi sociálnymi skupinami na priority komunálnej politiky.
8. Ekonomická dimenzia komunálnej politiky
Prednáška predstaví hospodárske a finančné podmienky fungovania obcí a ich význam pri rozhodovaní o miestnom rozvoji a poskytovaní verejných služieb.
9. Formy komunálnej demokracie
Prednáška charakterizuje zastupiteľské a participatívne formy komunálnej demokracie a vysvetlí možnosti zapájania obyvateľov do rozhodovania o miestnych záležitostiach.
10. Reálie komunálnej politiky v praxi na príklade vybraných samospráv I.
Prednáška na príkladoch vybraných samospráv priblíži postavenie miestnych politických aktérov a spôsob prijímania rozhodnutí v komunálnej politike.
11. Reálie komunálnej politiky v praxi na príklade vybraných samospráv II.
Prednáška na príkladoch vybraných samospráv ukáže, ako sa miestne potreby premietajú do tvorby priorít, rozpočtového rozhodovania a zabezpečovania verejných služieb.
12. Reálie komunálnej politiky v praxi na príklade vybraných samospráv III.
Prednáška porovná vybrané prístupy samospráv k riešeniu miestnych problémov, spolupráci s obyvateľmi a podpore rozvoja územia.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu (P, PV, V): P - povinný
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 2/0 (prednáška/seminár)
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

BALÍK, Stanislav. 2009. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha : Grada Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-2472908-4.
BRIESTENSKÝ, Ladislav a kol. Miestna samospráva – Základné princípy fungovania IV. Nitra: Asociácia vzdelávania samosprávy, 2022. 287 s. ISBN 978-80-8266-013-8.
KONEČNÝ, Stanislav – KONEČNÝ, Bruno. Otvorená komunálna politika. Teória a prax. Bratislava: MAYOR, 2009. 291 s. ISBN 978-80-969133-3-6.
MALAST, Ján. Teoretické východiska obecní samosprávy v České republice. Plzeň: Západočeská univerzita, 2016. 340 s. ISBN 978-80-261-0657-9.
MIKUŠ, Dalibor (ed.). Komunálna samospráva na Slovensku optikou verejnej politiky. Trnava: FSV UCM v Trnave, 2019. 112 s. ISBN 978-80-572-0022-2.

PALÚŠ, Igor a kol. Formy uskutočňovania obecnej samosprávy. Košice: UPJŠ, 2018. 252 s. ISBN 978-80-8152-663-3.
VITÁLIŠOVÁ, Katarína a kol. Od smart (rozumného) vládnutia k otvorenému vládnutiu v miestnej samospráve. Banská Bystrica: Belianum - Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2025. 260 s. ISBN 978-80-557-2290-0.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský